

Debian otthonra (1. rész)

Vallási kérdés vagy makacsság?

Sokszor előfordul, hogy az ember rászánja magát. Igen, végre úgy rendeztem az életem, hogy egy-két szabad délutánt tudtam keríteni, kipróbálok már ezt a Linux-izét az otthoni gépemen. Ezek után már csak néhány alapvető kérdést kell eldönteni, például hogy milyen terjesztést használjak. Ebben a kérdésben rendkívül sok véleményt lehet hallani: sokan az RPM-rendszerek mellett kardoskodnak, és vannak, akik a deb-családot részesítik előnyben. Akadnak olyanok, akik a könnyű telepíthetőséget kedvelik, és vannak, akik a kényelmes frissíthetőséget. Előfordulnak olyanok is, akiknek mindegy, hogy egyhetes vagy féléves programcsomagokkal dolgoznak, csak minden szépen működjön, és bizony vannak a türelmetlenek, akik a Mozillának is a legújabb változatát akarják használni, akkor is, ha még nem üzembiztos. És akkor még nem is beszéltünk a „melyik program milyen terjesztések alatt működik rendesen” kérdésköréről.

Melyiket válasszam?

Most közelítsük meg a kérdést a másik oldalról. Mi vehet rá egy kósza lelket, hogy Debian használjon otthon? Még pontosabban, hogy Sarge-ot, azaz a Debian új, gyorsan frissülő és gyakran változó terjesztését? Kényelmi szempontok? Aligha. Az angol számítástechnikai nyelv gyakorlása? Van benne valami. Vágy az ismeretlen megismerésére? Nna, ez már jobban hangzik. Ha az ember egy kiszolgáltót üzemeltet, előbb-utóbb kikristályosodik benne a vágy, hogy megismerje a rendszert. Erre pedig a legjobb környezet az otthoni gépünk, amit úgy kapunk darabokra, ahogy jólesik. Az indokok között szerepel még a kihívás is! Ha valaki azt mondja, hogy ő egy délután alatt felrak egy Sarge-ot egy laptopra, amin zenét hallgat, a böngészőkben flash-sel és Javával készült oldalakat nézeget, ráadásul DVD-filmeket is lejátszik, nos, az ilyen embernek nagyon sok barátja van, akik rendszeresen látogatják, általában egy-egy rekesz sör és egy szűz gép kíséretében.

Nem telepítünk, szerzünk...

A lényeg tehát, hogy otthon elsősorban tanulási, kísérletezési céllal ajánlott Sarge-ot használni. Ebben az írásban pedig igyekszem egy-két olyan célt felállítani, amelyek elérésével egyre otthonosabban mozgunk majd a rendszerben. Mire is lesz szükségünk? Egy gépre, amin van pár giga szabad hely, rengeteg időre, és lehetőleg egy erősebb internetkapcsolatra – ugyanis a folytonosan változó csomagok miatt szinte minden egyes feladatnál folyamatosan kell a csomagokat letöltingetni. Most egy elegáns mozdulattal átugrom a telepítést. Egyrészt azért, mert erről már több szó esett, másrészt ha nem vagy biztos a dolgokban, akkor a példám követését ajánlom: keress valakit, aki éppen ráér, és már gyakorlott Debian-telepítő,

kérjed meg, hogy húzzon fel rá egy alaprendszert. A grafikus felületet még kuncsorogd ki, ha tudod. Ha viszont laptopod van, amihez „gyári” Windowst kaptál, figyelj rá, hogy újabban borzalmas módon igyekeznek rávenni más rendszerek kerülésére: az új gépekhez egy olyan „helyreállítólemezt” adnak csupán, amelyikről nem tudsz telepíteni, csupán egyetlen feladatra képes: törölni az egész lemezt (az összes adatot, az összes lemezrész, mindent), majd az egészet leformázza egyetlen nagy NTFS-lemezrésznek, és rámásol előtelepített Windowst. Ebben az esetben a Linux telepítése előtt egy ügyes lemezmezezővel (például PartitionMagic) kell helyet készíteni az új rendszer számára, és tudd, hogy te már nem akarsz többé „helyreállítani”. Eljutsz tehát valamilyen módszerrel abba az állapotba, hogy van egy valamilyen Debianod, hálózati kapcsolattal. Nagyszerű! Akkor most gyorsan tegyük tönkre! Rendszergazdaként (na jó, a cikk többi részére végig igaz, hogy a rendszerbeállításokat rendszergazdaként kell elvégezni, így ezt többször nem írom le) szerkeszd a `/etc/apt/sources.list` fájlt, hogy szerepeljen benne az alábbi két sor:

```
deb ftp://ftp.hu.debian.org/debian/
↳sarge main non-free contrib
deb ftp://ftp.hu.debian.org/debian-non-US/
↳sarge/non-US main non-free contrib
```

Természetesen más gépet is használhatsz, például ha házon belül is van egy tükör vagy egy apt-proxy. Ezek után kiadsz egy `apt-get update`, majd egy `apt-get upgrade` parancsot, és máris kényelmesen hátradőlhetsz, amíg az a másfélszáz megányi csomag átcserog hozzád. Mondanom sem kell, ha a vállalati netkapcsolat erősebb, akkor ezt odabent tegyük meg, lehetőleg csúcsidőben, és ártatlan kerek szemekkel nézzünk, amikor tombolva ront be hozzánk a hálózatgazda. Amikor a gép mindent letöltött, elkezdődhet a csomagok telepítése. Ha csak letölteni akarunk, akkor megadhatjuk az `upgrade` mellé a `-dy` kapcsolókat, majd este elindítjuk újra az `upgrade-t`. Telepítés közben nagyon sok érdekeset olvashat az emberfia, leginkább olyan dolgokat, amik felhívják a figyelmet arra, hogy mennyire fontos változás történt, az ENTER után pedig nem is emlékszünk majd rá. Nem baj. Egy-két nap múlva már saját magunknak is tudunk rendszert telepíteni.

Néhány gondolat a csomagfrissítések kapcsán

Ha tényleg egy új rendszerről van szó, akkor semmilyen komolyabb egyedi beállítás nincs a gépen (kivéve a netkapcsolat, a Lilo, valamint az X beállításait). Tehát ha a csomagfrissítés kapcsán megkérdezi a gép: „A csudatudja csomag új változata már támogatja a kriksszkraksz biztonsági rendszert, de a régi csomagok nem, akarod-e, hogy az új csomag hasz-

nálja az új kiegészítést (de vigyázz, mert a régi rendszerekkel ez nem működik)?” vagy „Az új változat több beállítást használ, felülírjam-e a beállításfájlt?” és alapértelmezett válaszként a „Nem” szerepel, nyugodtan válaszolj „Igen”-nel. A másik fontos dolog a már említett Lilo (ha épp nem Grubot használ). A rendszeresen visszatérő „Töröljem a korábbi lilo.conf fájlt és készítek újat?” válaszra határozottan mondj nemet. Tegyük fel, hogy eljutottál a frissítés végére (esetleg közben falhoz vágta az újságot, rosszabb esetben a gépet, majd újra-kezdte a telepítést, megsétálttad a kutyát stb.). Hiszed te. Nézzük meg, hogy mit mond erről a kérdésről az `aptitude`. Erről a programról korábban, a Linuxvilág 2002. márciusi számában már írtam (írásunk megtalálható a weboldalunkon is). Ha még nincs a gépeden, telepítsd (`apt-get install aptitude`), majd indítsd el. Ez kétélű fegyver, ugyanis egyik oldalról remekül végignézi, hogy mihez mi hiányzik, másik oldalról viszont néha törölni akar olyan csomagokat is, amelyek azért szükségesek lehetnek. Sőt előfordulhat, hogy telepíteni akarsz egy csomagot, és az `aptitude` se szó, se beszéd, leszedi a csomag régebbi változatát, ráadásul az összes olyan programot, aminek nem jó az új változata, mondjuk az `xfree86-common`-t. Szóval `aptitude`-ban `g`. Itt megnézheted, hogy mennyire színes a helyzet. Ha vannak zöldek, meg rózsaszínek, akkor az `aptitude` dolgozni akar. Mielőtt elindítod, érdemes végigfutni a listát, sőt visszalépni a fanézetbe (`q`), majd megnézni, hogy van-e törött (broken) csomagunk (hibás függőségekkel rendelkező csomag). Ehhez a legegyszerűbb, ha a `Limit` ablakába (`l`) egy `~b`-t írsz, majd `ENTER`-t nyomsz. Ha egy üres ablakot kapsz, akkor nincs törött csomag. Szóval `g`, majd újra `g`, és már megy is a letöltés, majd a frissítés. Remélem, mondanom sem kell, hogy a csomagfrissítést a karakteres konzolon (`CTRL+ALT+F1`) érdemes végezni, nehogy a frissítés kiölje alólad az ablakkezelőt. A függőségekkel egyébként jól el lehet játszani, hallottam olyan rendszergazdáról, aki az új munkatársat azzal tette próbára, hogy jól összebarmolta a csomagokat, majd egy „fésüld ki!” felszólítással otthagya áldozatát.

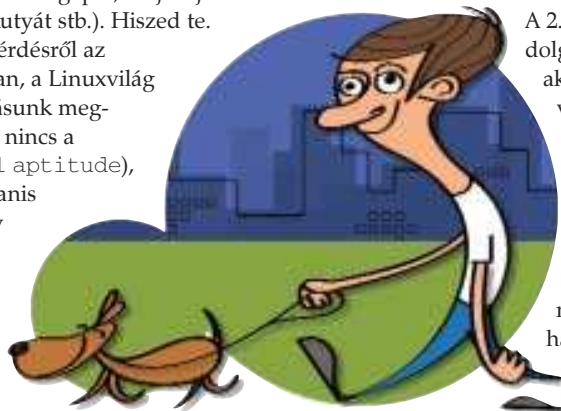
Indulás!

Több kör futása után tehát eljutottál valamilyen elfogadható állapotba. Ekkor már nincs más dolgod, mint kipróbálni, hogy a rendszer elindul-e a jelenlegi állapotában is. Nézd meg a `/etc/lilo.conf` fájlt, hogy benne van-e minden, ami kell (például ha van a gépen, akkor a másik rendszert is el tudod-e indítani), majd add ki a `lilo` parancsot. Ha hiba nélkül lefut, indítsd újra a gépet. Ez az első olyan pillanat, amikor több tudományág egyszerre működik: nevezetesen az informatika és a teológia. Ha sikerrel jártál, akkor visszakapod a bejelentkezési sort, az ég kegyeltjei pedig a grafikus felületet is. Hogy monddod? Mikor fogunk játszani? Vicces. Mégis mit csinálunk szerinted már napok óta? Mi az, hogy nem érte meg egy darab konzolért ez a felhajtás? Csak most jön a java! Pontosítok, Javával majd csak később foglalkozunk, előbb tűzzünk ki kisebb célt magunk elé.

Rendszermagológia zanzásítva

Most, hogy reményeink szerint minden csomag friss (ami egyáltalán a rendszeren van), gondolkozzunk el, hogy még most kitaláljuk, milyen rendszermagot akarunk használni.

Itt is több lehetőség biztosított. Egyrészt választhatunk a 2.4-es és a 2.6-os sorozat között, másrészt választhatunk az előre lefordított, valamint a „csináld magad” magok közül. Járjuk körül mindkét kérdést. A 2.4-es mellett szól, hogy remekül működik nagyon sok helyen, hosszú ideje folyamatosan javítgatják, mondhatjuk, üzembiztos. A 2.6-os viszont sokkal gyorsabb! A 2.4-es támogatja a `devfs` rendszert, aminek a lényege, hogy nem kell mindenféle időtlen eszközfájlok karbantartanunk a `/dev` alatt, ezt a `devfsd` kezeli.

A 2.6-os meg egészen új rendszerrel dolgozik, sőt ha `devfs`-támogatással akarjuk használni, a legtöbbször végig is sértődik, és már rendszerinduláskor egy „nincs konzolköz” hibaüzenettel leáll. Emellett sok minden csak most kezd kialakulni a 2.6-osban. Összefoglalva tehát: a 2.6-os akkor jöhet szóba, ha a sebesség nagyon-nagyon fontos. Egyébként a 2.4-eset használd. Személy szerint akkor tettem le a 2.6-os használatáról (ez még a `test7`-es idején volt), amikor két nap küzdelem után

még mindig élettelenül fityegett a billentyűzettől kicsit jobbra az USB-s egerem (a maga büszke kis Microsoft feliratával). Hogy magadnak fordíts-e vagy sem? Nos, ez megint rajtad áll. A következőt javaslom: egyelőre ne fordíts, használd az előfordítottat, majd egy másik változatszámúval kísérletezz (a cikk írásakor a 2.4.22-es volt elérhető előfordítottként), így nem kavarodnak össze a modulok. Majd amikor az előfordított működési szintjét a saját fordításoddal eléred, akkorra már tudni fogod, hogy melyiket válaszd. Tehát első körben használjuk az előfordítottat. Ehhez az `aptitude`-ban keresd ki a neked tetszőt (ha például egy Pentium III alapú géped van, akkor a `kernel-image-2.4.22-1-686` csomagra lesz szükséged), majd telepítsd azt. Ha azt szeretnéd, hogy a rendszer mindig önműködően telepítse a legfrissebb 2.4-es előfordított magot, akkor a `kernel-image-2.4-686` csomagot telepítsd (ez mindig kikeresi a legfrissebbet, és azt használja). Értelemszerűen többprocesszoros (vagy duplasínés processzorral működő) Intel alapú gépeken az `smp` végűt, AMD-hez a `k6` vagy a `k7` végűt használd.

Itt is a szabványos négylépcsős folyamatot kell használni: letöltöd, telepíted, imádkozol, újraindítasz. Arra figyelj, hogy a régi magot is el tud indítani (legyen benne a `/etc/lilo.conf`-ban, valamint a `lilo` parancs ki is írja, hogy beállította).

A rendszer jelen állapotában lényegében semmivel nem tud többet, mint amikor megkaptad, viszont remek alapot teremt a továbbhaladáshoz. A következőkben rápillantunk egy kicsit a grafikus felületre, majd a hangrendszerre. Ha ez megvan, akkor már tényleg szabad az út egy kis Flash-lejátszás felé, és később akár még a Javát is célul tűzhetjük ki! Ezek után ha megkérdezik tőled, hogy otthonra milyen Linuxot ajánlasz, mit mondasz? Igen, helyes a válasz, valóban a Knoppixot!

Szy György (Szy.Gyorgy@linuxvilag.hu)

A Linuxvilág főszerkesztője,
a Kiskapu Kiadó vezetője.
Mindenki levelét örömmel várja.